

اداره مرکزی :
آقره ده ، معارف ایتلک پانده کی دایره
استانبول جاده سنده آقره

استانبول بوروسی :
استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۱۱۹ نومرولو
دائرة مخصوصه
تلفون : ۳۶۷

حیات

میانہ داما میانہ... ریباہ دایا ہوق حیات قانالم...
- نچہ -

نومر ۱۰ ہر ہرہ
سنہ کی پوستہ ایله ۵ لیرا
(اجنی مملکتلر ایجین ۴ دولار)

ایرہ واعلان ایشلری ایجین استانبول بوروسی
مراجعت ایڈیلر
یازی ایشلرینک مرجعی آقره مرتزیدر

صافی : ۱۹

آقره ، ۷ ، نیسان ، ۱۹۲۷

۱ نچی جلد

مستقبل علم و صنعت مؤسسہ لرمز

- معارف وکیلزک صوک بیاناتی مناسبیلہ -
اوروپادہ کی تدقیق سیاحتدن دونن معارف
وکیلز ، معارفز حقندہ کی قیمتلی مطالعہ لری
آراسنده برده بویوک تبشیرده بولونیور : ملی
حرثہ عائد مؤسسہ لره بوندن سوکرا داها بویوک
بر اہمیت ویریلہ جک و حکومت مرکز مزده
دارالفنون ، موزہ ، ملی کتبخانہ ، ملی تیاترو
کبی تورک ملتک شرف و قدرتیہ متناسب معظم
علم و صنعت مؤسسہ لری وجودہ کتیریلہ جک ا
بر ملتک معنوی ومدنی موجودیتنی تمثیل ایدن
بو بویوک مؤسسہ لری ایچون ملتزمک ہیچ برفدا
کارلقدن چکینمیہ جکی طبعیدر بنا علیہ ، معارف
وکیلزک بومعظم ملی ایشی موفقیته ایفا واکمال
ایده جکنہ شیمیدین قانلز . آقرہ ده یکی بر
دارالفنون ، یکی بر موزہ ، یکی بر تیاترو ، یکی
بر کتبخانہ و بونلرہ علاقہ دار دیگر علم و صنعت
مؤسسہ لری وجودہ کلدیکی زمان ، آناتولی
تورکلکی ایچون یکی بر مدنی انکشاف دورہ سی
آچیلجق ، « آقرہ » یالکز سیاست دکل ،
علمادہ تورکیہ نک مرکزی اولاجقدر .

آجی اولقلہ برابر اعترافہ مجبورزک ، مدنی
موجودیتی تمثیل ایدن علم و صنعت مؤسسہ لری
خصوصندہ ، سائر ملتہ نظر آچوق ، پک چوق
فقیرز . استبداد دوری بو جنس مؤسسہ لره
قیمت ویرمک شویله دورسون ، ملی حرثہ عائد
ہر تشبثک محوی ایچون چیلغینجہ سنہ چالیشبشدی .

مشروطیت سنہ لرنده ده بو خصوصہ بویوک برشی
یاپیلامادی . کوچوک برخاطرہ اولمق اوزرہ نقل
ایده ییم : ۱۹۱۵ ده تأسیس ایتک ایستہ دیکمز
« تورکیات انجمنی » ، اوزمانک ہیئت وکلاسی
طرفدن اسمی « آثار اسلامیہ و ملیہ تدقیق
انجمنی » نہ تحویل ایدیلک صورتیلہ میدانہ
چیقہ بیلمش ایدی ... دارالفنونمز باشدہ اولمق
اوزرہ علم و صنعت مؤسسہ لرمزک جانلانمقہ
باشلامہ سی و حکومتجہ بو مؤسسہ لره اہمیت
وقیمت ویریلہ سی ، آنجاق جمہوریت ادارہ سنده
قابل اولدی . فقط ، بوکا رغما ، بر چوق مدنی
مؤسسہ لردن ہنوز محروم بولوندیغمز و آلزده
کیلرکدہ داها پک چوق ہمت ایستہ دیکمی محققدر .
مثلا عمومی بر کتبخانہ مز ، ملی موزہ مز ، ملی
تیاترو مز ، خزینہ اوراقز حالایوق .. آرکا اولوزی ،
اتنوغرافی کبی علم شعبہ لریلہ متوغل بر تک
آدامز موجود دکل ... ملی حرثہ عائد تدقیقات ،
برایکی ساحہ مستثنا اولمق اوزرہ ، ابتدائی بر
حالہ ... رسم و ہیكلتراشی ، معماری ، تماشا
ساحہ لرنده چوق بویوک بر فعالیتہ احتیاج وار . ایستہ ،
آنجاق آقرہ ده قورولاجق اولان وقوتلی یکی علم
و صنعت مؤسسہ لرمز سایہ سنده ، بوتقصانلرمزی
تلافی بہ ، بو ملی احتیاج لری تطمینہ چالیشمق
قابل اولاجقدر .

بعضیلری ، آقرہ ده یکی علم مؤسسہ لری
وجودہ کتیریلہ سنک استانبولده کی نمائل مؤسسہ
لرک ضررینہ اولہ جفتی ظن ایدیورلر . بو
ظنک بر « غلط رؤیت » دن ایلری کلدیکنی
آچیقجہ سویلہ ییلیرز . نمائل علم مؤسسہ لری
بر برینک « رقیبی » دکل ، « متمم » یدر ؛ ہرہانکی
بر علم شعبہ سنہ مملکتدہ ویریلن اہمیت چوغالدجہ ،
اوکا عائد مؤسسہ لردہ چوغالیر . « اسکی مؤسسہ »

ایچونک چوق سہوینہ جک جہت ، کندی ایچندن
« یکی بر مؤسسہ » دوغورہ بیلیمک قدرتی
کوسترہ سیدر . استانبول دارالفنونی مثالیارین
« آقرہ » ده ایکنجی ، اوبرکون « ازبیر » ده
اوجنجی بردارالفنون وجودہ کلدیکنی کورورسہ ،
تورکیہ نک اسکی دارالفنونی اولمق حیثیتیلہ
بویکی تشکلردن کندیسی ایچون بویوک بر
غرور و افتخار حصہ سی چیقارمقدہ حقلیدر .
(۱۹۱۹) ده استانبول دارالفنونی علمی مختاریتی
قازاندینی زمان ، ایلک تشکل ایدن دارالفنون
دیوانی ، « آناتولینک اورتاسنہ ایکنجی
بر دارالفنون تأسیسی لزومہ حکومتک نظر
دقتی جلب ایتہی » متفقاً قرارلاشدیرمشدی .
ساقط ایمراطورلق دورندہ بیلہ کندینی دوپوران
بو احتیاج ، « آقرہ » مرکز اولمق اوزرہ
تاسس ایدن ملی جمہوریت دورندہ آرتق داها
فضلہ اہمال ایدیلمہ مز . بواملک تحققتہ چالیشمق ،
بو تون تورک منورلری ایچون ملی بروظیفہ در ؛
استانبول دارالفنونک بو خصوصہ عہدہ سنہ
ترتب ایدن وظیفہ نی تمامیلہ ایفا ایدہ جکندن
اصلا شہہ ایتہ میلیدر .

۱۹۲۳ ده « آقرہ » ده ایلک دفعہ طوبلا .
نان معارف ہیئت علمیہ سنده بومستلہ موضوع
بحث اولدینی زمان ، بویوک برا کثرت « آقرہ » ده
ملی علم و صنعت مؤسسہ لری وجودہ کتیریمک
لزومندہ اتفاق ایتشدی . بنده بو فکرک اک
حرارتلی مدافع لرندن بری وحتی بو خصوصہ کی
پروژہ نک محرری ایدم . لکن ، اوزماندہ ،
بویوک تشبثک معین و اطرافلی بریلان دائرہ سنده ،
و مادی تطبیقہ معنوی بوتون وساططی حاضر لانہ رق
تمامیلہ « عصری » و « متکامل » بر شکلدہ
موقع مرعیتہ قونولماسی لزومندہ اصرار ایتشدیم .

بعض ارقاداشلر، حاضر لغه هیچ لزوم کورمه دن،
الده کی وسائطله در حال تطبیقاته کیریشمک فکری
مدافعه ایندیله سده ، اقلیتده قالدیلر . و بو ،
شبهه سز چوق ایی اولدی .

معارف و کیلمزک بیاناتی ، « آنقره » بی
حرث مرکزی یایمق ایچون محتاج اولدیغمز
مؤسساتک ، تورک ملتک معنوی شرفیه متناسب
و اک عصری وسائطله مجهز اولارق یایلاجغنی
کوسته ریور . بو نقطه نظرک نه قدر مصیب
اولدیغنی سویله مک زاندر صانیرم . امپراطورلق
دورنده ، قسماً اسکی کوچه لک عنعنه لرینک
وقسماً ده یایمقدن زیاده یاپیور کورونمک قاعده سنک
تأثیریه ، قوناقلرده « دارالفنون » ، باراقه لرده
« لابوراتوار » تأسیس ایندیله دی . ملی جمهوریت
اداره سنده بو « کوسته ریش » و موقت تدبیر لره
« اداره مصلحت » اصول لرینک دوام ایده میه جکی
پک طبیعیدر . یایه جغمز مؤسسه لر ، ماده و معنأ ،
سائر مدنی مملکت لرده کی امثالندن تمامیه فرقسز
اولق مجبوریتنده در .

« آنقره » ده کی مستقبل علم و صنعت
مؤسسه لر مرکز هر صورتله مکملیتی ایچون ، بر طرفدن
مادی وسائطی حاضر لارکن ، دیگر طرفدن ،
اورالری ایچون محتاج اولدیغمز معنوی عنصر لری ده
معین بر پروغرام دائره سنده حاضر لامغه باشلامق
لازمدر . ماضیدن قالان مؤسسه لر مزده ،
ضروری اولارق ، بر طاقم قصور لر ، منطقسز لقلر ،
ضعف نقطه لر واردر ؛ حالبوکه یکی قوراجغمز
مؤسسه لرده ، ایی بر پلانله ، بوتون او قصور لردن
قورتولق و مستقبلاً مادی بر انکشافه مظهر
اولاجق فعال بر حیات یاراتمق پک قولای
اولور . شدتله محتاج اولدیغمز بو معنوی عنصر لری
شیمیدین لایقیه حاضر لامق ، صانیورم که ، مادی
وسائطی تماماً مقدن چوق داها قاریشیق و
چوق داها فضله اعتنا به محتاج بر مسئله در ؛
و بالخاصه ، هر شیدن اول بر « زمان » مسئله سیدر .
اونک ایچون ، معارف و کالتی ، حتی بو سنه دن
باشلایه رق ، بو خصوصده فعالیتیه کیریشمه لی ،
و مستقبل مؤسسه لر مرکز معنوی عنصر لرینی
اکمکمل شرائطدا خلندده حاضر لامغه باشلامه لیدر .
آنقره ده بو ملی حرث مؤسسه لرینک قورولوب فعالیتیه
باشلا دیغنی کون ، ملی تاریخیمزک اک مسعود بو بوک
کونلردن بری و جمهوریتیمزکی بر ظفری اولاجقدر !

کبریلی زاده محمد فراد

لطیف و تذکره سی

۲

لطیف تذکره سنک اصل دقتی جلب ایدن جهتی
تصنیف و ترتیبی ، یعنی خارجی قیافتی دکل ، بالعکس
درونی ماهیتیدر . لطیفی ، تذکره سنی علی العاده بر
ترجمه حال مجموعه سی شکلنده تدوین اتمکی عقلنه
کتیرمه مش ، مشهور اولسون اولماسون ، مملکتده کی
شاعر لریک مقداری ، لیاقت لرینی ، قدرت و استطاعت لرینی ،
بر بر لرینه نظراً وقع و مزین لرینی ، ادبی نوع لردن
هانکیسنده ده افضله موفق اولدقلرینی ، زرده ، نه زمان
یتشد کله لرینی ، اثر لرینک عددنی ، اسم لرینی ، تألیف
ویا ترجمه اولدیغنی سحت و قطعیتله تثبیت اتمک صورتیه
اوکار تاریخ چشیمی تأمین اتمک ، تاریخی ، دونات
آراسنده بر آیرمق ایسته مشدر . [۱] تذکره سی
تدقیق اولونورسه کوریلور که ، لطیفی ، آرزولردن
چوغنی فعل ساحه سنده حقیقته قلب ایده بیلمشدر .
بخت ایتمکی شاعر لریک لیاقت لرینی ، استطاعت لرینی
اکثر یایا کیلمقسزین طارتمش ، بر بر لرینه نظر لرینه مزیت
وموقع لرینی ایجه بر اعتنا یله تعیین اتمش ، ادبی نوع لردن
هانکیسنده موفق اولدقلرینی تبیین ایندیکی کی ، اثر لرینی
برر برر صامش ، بونلرک تألیف ویا ترجمه اولدیغنی
سویله مکیده اونو تاممشدر .

لطیفی ، تماس ایندیکی شاعر لری هر کسک کوزی
اوکنده تخایله تابع طوعنقدن خوشلانماز ؛ بونلر حننده کی
فکری دایما بر ترکیب ، بر حکم صورتنده طولبو
بر حالده افاده ایدهر . بو ترکیب لری ناصل احضار
ایندیکی ، بو حکم لره ناصل واصل اولدینی ، یعنی
مساعینک مقانیزمه سی مجهول بولونقله برابر ، بو
کونکی ذوقنرک معیار لره اولدیگمز تقدیرده بیله ، ینه
اونلری پک ضعیف و اساسسز بولماز . چوق دفعه
شاعر مایان قوتلی مشاهده سیله ، درین و تمیز حسیله
بکه نوب سجدیکی محصول لریک بینه سنده مطلقاً حسنک
سیجاق ؛ اصیل قانی واردر . لطیفی ، مطالعه لرنده
هر وقت بی طرفدر ، فنا بولدیغنه ایی و کوزهل دیه کی
خاطرینه کتیرمه مش ، ایی و کوزهل دید کله رینه ده
هیچ بر تأثیر آلتنده قیمت یچمه مشدر . دینیله بیلیر که ،
تذکره جیلرمن آراسنده لطیفیدن زیاده تلقیلرنده حر
قالمش کیسه یوقدر . او ، مفکره سنک شهادتندن
باشقه بر شیئه ایناتمامش ، محاکمه سنک تحقیق لرینه ،
استدلال لرینه استناد اتمکی فکری فعلیتنده بیکانه غایه
بیش و بوندن اوز افلا شامشدر . اختیار و تعقیب
ایندیکی مسلکک اساسی ، مبالغه دن احتراز و بالکمز
ما وقتی نقل و ایضاحدن عبارت اولوب ، بو خصوصده

[۱] لطیفی تذکره سی ، ص ۳۴ .

کوسته ریور کی درستی ایله همان بوتون تذکره نویسلریمزک
فوقه جیقار .

لطیفی تذکره سنک اهتمامسز ، نقصان و یا خطالی
طرفی وارسه ، اوده شاعر لریک محیط وزمان لرینه متعلق
سطر لیدر ، لطیفی - اکثریتله اوکره نه مدیکی ایچون -
بر چوق شاعر لریک زرده ، نه زمان یتشد کله لرینی
یازارکن یا کلیلشقلر یایدی ، تذکره سنک دیگر
نقطه لرینه ایلشیمکه پک جسارت ایده مه من معاصر لری ،
اونی بو وسیله ایله انصافسزجه مؤاخذه ایدیور لر . [۱]
بوک خارجده باشقه بر قصور عطف ایدیله مه من
لطیفی تذکره سنی تقدیرده ، اسکی تاریخ و تذکره نویسلریمز
متفق کییدر . [۲]

لطیفی نک نثری ، ساده ، آجیق ، متیندر عاشق
چلی و قینالی زاده کی عجم پرستلری اعتراضه سوق
ایدهن اسلوبنک اک بو بوک قیمتی ، تذکره سنه حقیقه
یاقیشمش اولماسیدر . مع مافیله لطیفی لسانی سوسله مک
بوسبوتون اهل ائمه مش ، دورینک ذوقنی ممنون
ایده جک سجع لره ، اماره لر ایجادینه ، کناینده بر
پنلر ، قطع لره ، مثلر ایرادینه اوزه مشدر . بو رغماً
افاده سی بنه ظریف و عوشا قدر . بورولقمسزین ،
قولایلقله تعقیب اولونه بیلیر . باخصوص بعض شاعر لری
تعریف ایده رکن چیزدیکی تصویر لر ، بیلدیر لر کی
بوکک برسویله ده پارلایان نفیس ایچیلردر .

لطیفی ، تذکره سنده اوچ یوزی متجاوز شاعر دن
بخت اتمش ایسه ده [۳] بونلرک هبته شاعر و صفی لایق
کورمه مش ، بر چوغنی علی العاده ناظم ، بعضیلرینی
[۱] تذکره سنده بر چوق شاعر لریک ، بو آرا ده
حتی ادرنه لی اولقله معروف نجایتنک قسطمونوی به
منسوبیتی ایلری سورمه سی دولایسیله عاشق چلی
ایله قینالی زاده ، لطیفی شدتله تنقید و اثرینی
« قسطمونوی نامه » دیهک صورتیه تزییف ایدیور لر .
مورخ هانم زده لطیفی نک قسطمونوی لیره شاعر عنوانی
ویرمکه پک جوهر د اولدیغنی سویله مکله بو ایکی
تذکره نویسه نوعاً اشتراک ایدیور .

[۲] عاشق چلی : « تذکره شعراسی مقبولدر ،
مطبوع ارباب سخن گذاردر ، ابو تبع اتمشدر .
سهی پک ایله نه انشاده ، نه تربیده مناسبی یوقدر . »
دیدیکی کی ، عالی ده : « ولایت رومده تذکره شعرا
جمی اولا سهی بکدن ، ثانیاً بوندن صادر اولمشدر .
الحق خوب ادا ایله مش وشوخ و مرغوب انشا اتمشدر
ویلقا مسلکته کیشمشدر . » دیور . بالکمز حسن چلی :
« زماننده شعرو انشا ایله شهرت بولوب تذکره الشعرا
تحریر و املا اتمک زحمتنه مبتلا اولمشدر . تبع اخبار
شعرا ده لوازم و مهام کاری مرعی آتمدو کندن غیر
حلاوت عبارات و لطافت استعاراتدن بری ، خاطر افسرده
دلان کی لطافتدن غاری اولوب اجاله اقداح انشا
ایدن ارباب بلاغت و براءتک مجلس اعتبار لرنده کاسه
خزف کی اله آماغه لیاقتی و شاهدان قبح منظر و کربه
پیکر کی بزم اهل کاله کلکه صورتی یوقدر . »
دیبه رک لطیفی تذکره سنی چبرکین بر طرزده تنقید
ایدیور .

[۳] لطیفی تذکره سی ، ص ۳۷۲